

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL.
 Franqueo Pagado
 Concesión N° 1384
 Tarifa Reducida
 Concesión N° 4015

Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires
 T. E. 208 - 5027
 Reg. Nacional de la Propiedad Intelectual
 Nr. 1.202.109
 Director resp. - P. Agustín STEIGVILAS

Naujas Politinis Vingis

Nėra abejonės, kad savo ekonominiu ir kariniu pajėgumu J.A.V. daug sveria pasaulinėje politikoje. Tos politikos posūkiai turi todėl didelės svarbos ateičiai.

Stebint šių dienų įvykius darosi aišku, kad nežiūrint Vladivostoko, Helsinkio ir kitokių sutarčių, sovietai atkakliai plečia savo įtaką ir siekia karinio įsistiprinimo toli už savo sienų. Pasikeitimai Afrikoje ir Indijos Vandenyno salose vaizdžiai liudija apie jų tikslus. Šaltasis Karas, todėl tebesitęsia kitokiais būdais, naujom priemonėmis.

Dabartinis J.A.V. prezidentas, palikęs praityje neįaukias Indokinijos ir Watergate pasekas, ieško išvesti JAV politiką iš sustingimo, kuriame ji atsidūrė po tų įvykių. Karterio priemonės yra tikrai naujoviškos, vertos dėmesio. Jos gali sukelti nemaža rūpestio sovietams.

Viena iš tokių staigmenų yra santykių atnaujinimas su Kuba. Netenka abejoti, kad Kubai kur kas naudingesni ir parankesni būtų geri santykiai su Vašingtonu negu draugystė su Mas-

kva. Jei Karteris išmus šį ginklą iš sovietų rankų, pasisekimas gautus nemažas. Antra vertus, Maskva gal dėl to per daug ir nesijaudintų, gerai žinodama, kad rimto karo atveju Kuba per pora valandų netektų bent kokios reikšmės...

Antras Karterio žygis, tai Afrikos "atkariavimas" per D. Young. Šis tamsiaveidis Karterio atstovas J. T. Organizacijoje užmergė artimus santykius su juodąja Afrika ir atvirai gina tamsiųjų teises būti pilnais to Žemyno šeiminkais, jei reikia - išmušant baltuosius iš Rodezijos ir P. Afrikos. Panašus posukis tikrai apstulbino juoduosius. Jie jaučia, kad jei reikės pasirinkti, draugystė su Vašingtonu gali būti parankesnė, nei santykiai su Kremlium.

Karteris yra lakios vaizduotės asmuo, todėl iš jo pusės galima laukti ir daugiau panašių išdaigų. Vien laikas parodys jų sėkmingumą. Bent kuriu atveju, nauja J.A.V. užsienio politika rodo didesnio gaivingumo ir veržlumo nei Niksono ar Fordo laikais.

L. Sruoga.

• Dr. B. Nemickui ir Lietuvių žmogaus teisių komisijai yra skubiai reikalingos žinios: 1. Kas ir kada yra prašę leidimo išvažiuoti iš ok. Lietuvos arba trėmimo vietų pas kitus savo šeimaruose? Kas ir kada prašė, bet negavo leidimo aplankyti savo artimuosius, laisvuose Vakaruose arba atvirkščiai?

Žinias siųsti: VLIKas, 29 West 57 St., New York, N. Y. 10019. E.

• Dar tebeieškomi kare žuvusieji. Po ilgų derybų tarp amerikiečių ir Vietnamo vyriausybės, Vietnamas grąžino JAV-ėms 12 amerikiečių pilotų palaikus, žuvusių Vietnamo kare. Virš 2000 dingusių amerikiečių likimas dar nežinomas ir derybos vis dar tebesitęsia.

• Prancūzų laikraščiu "Nouvel Observateur" duotame pasikalbėjime, rusų disidentas Vladimiras Bukovskis, labai palankiai atsiliepė apie lietuvius, kurie daugiausia persekiojami ir kaliniai, dėl savo tautinių įsitikinimų. Jie

ryžtingai kovoja prieš smurtą, prieš spaudą ir svetimųjų okupaciją.

• Rugsėjo 24 d. JAV-bių pabaltiečiai ruošia Pabaltiečių žygį į Vašingtoną. Žygio vieta - Lincolno paminklas. Sudarytas bendras trijų tautų ruošos komitetas. Bus pakviestas prezidentas Carteris, A. Solženicinas ir įvairūs kongresininkai. Tikimasi, kad dalyvaus pora tūkst. pabaltiečių. Įvairiuose JAV-bių miestuose steigiami vietiniai komitetai.

• Iš lietuvių koplyčios Vatikane šių metų gegužės mėn. pavogtas Vytis. Vytis buvo pritvirtintas prie plieno grotelių, kuriomis saugomas įėjimas į lietuvių koplyčią Vatikano požemyje (šv. Petro bazilikoje).

• Sovietų Rusijos disidentas Vladimir Turchin, buvo suimtas. Praeitą savaitę Turchin atsisakė būti liudytoju byloje kito disidento ir poeto Alexander Grinburg. Vl. Turchin yra matematikas, Žmogaus teisių stebėjimo komiteto Maskvoje kūrėjas.

TAU, TĖVYNE, AUKOJAME

"Lituanikos" laimėjimas tegul sustiprina jaunųjų Lietuvos sūnų dvasią ir įkvėpia juos naujiems žygiams.

"Lituanikos" pralaimėjimas ir grimzdimas į Atlanto vandenyno gelmes, tegul auklėja jaunųjų lietuvių atkaklumą ir ryžtingumą, kad Spar-

moj Australijoje, šaltame Sibire, N. Zelandijoje, Azijoje valstybėse ir net Afrikoje. Atsidusę tariame: "kur lietuvių nėra!"

Darius ir Girėnas buvo taip pat emigrantai. Bet emigracija jų neatitolino nuo tėvynės, priešingai, ji sustiprino

Mūsų tautos sūnūs Darius ir Girėnas perskrido Atlantą 1933 m. liepos 17 d.

nuotas Lietuvis būtinai įveiktų klastingą Atlantą Tėvynės - Lietuvos garbei.

Tat ši savo skridimą aukojame Tau, Jaunoji Lietuva. Ta didįjį bandymą pradėsime tikėdamiesi Dangaus palaimos".

Steponas Darius Stasys Girėnas

(Iš lakūnų testamentų)

Prisimindami garbingą Dariaus ir Girėno žygį 1933 metų liepos 17 d. (jų žuvimo data Soldino miške, Vokietijoje), minime taip pat ir LIETUVIŲ EMIGRANTŲ DIENĄ.

Likimo rykštės paliesti mūsų tautos sūnūs ir dukros išsiblaškę po visą pasaulį. Rasime savo tautiečių ne tik Amerikos kontinentuose, bet ir toli-

tėvynės meilę ir jie ryžosi suteikti jai garbę arba mirtį. Jų ryžtingas žygis ir karšta tėvynės meilė yra mums visiems pavyzdys, kaip lietuvis, būdamas toli nuo savo tėvynės, gali padaryti daug savo kraštui ir turėti Lietuvą kaip toli šviečiantį žiburį. Ar esame gimę Lietuvoje ar esame lietuvių tėvų vaikai - mummyse teka garbingas lietuviškas kraujas ir mes jo balso turime klausyti. O tas balsas sako mums, kad esame išeiviai ir turime toli nuo čia kenčiančią Tėvynę, kuri turi būti visų mūsų junginys, kuris visus mus jungia kruvon - į bendrą, vieningą lietuvišką koloniją.

Ir svetimam krašte būkime lietuviais, kaip Darius ir Girėnas kad buvo.

O. K.

• Argentinos prezidentas teniente general Jorge Rafael Videla lankėsi San Luis mieste, kur pasakė kalbą specialiai kreipdamasis į žemės ūkio produktorius pabrėždamas, kad Argentina turi būti žemės ūkio ir industrijos kraštu.

• Brazilijos vyskupas Helder Camara ir du afrikiečiai kardinolai prašė prancūzų arkivyskupą Marcel Lefebvre baigti savo akciją prieš popiežių Povilą VI. Lefebvre yra priešingas reformoms, įvykusioms katalikų Bažnyčioje. Jei arkiv. Lefebvre nenustos kovojęs prieš popiežių gali prieiti prie Bažnyčios skilimo.

• Londono spauda parneša, kad Sov. Sąjungos ambasada atsisakė priimti peticiją, kurią pasirašė daugiau kaip 5.000 žmonių, jų tarpe Norfolko kunigaikštis, vyskupas Mohon, daug lordų ir parlamento narių. Peticiją sudarė jaunų žmonių organizacija persekiojamiems tikintiesiems galbėti. Ši kartą jie prašė paleisti trejiesiems metams nuteistą Nijolę Sadūnaite.

KAS?

- ŽVAKIDĖ -

KUR?

ESTAFETA POSTAL – BARRIO MIKALČIUS

Tokiu pavadinimu randasi pašto agentūra, tarp kitų 6000 Argentinos pašto įstaigų, paskelbtame sąrašė (Guia de Numeros Postales) 110 puslapy. Kartais gauname laišką su tokia antspauda ant pašto ženkeilių.

Atvykus p. Juozui Mikalčiui riedakcijon jį ir klausiamo:

—Kokia istorija to Jūsų "barrio" ir pašto įstaigos?

—Neilga. Nuo pirmojo įsikūrusio gyvenimo, kuriuo buvau aš, tik 12 metų.

—O kaip ten nukakote taip toli į pietus?

—Pirmieji šešeta metų Argentinoje, Bs. Aires apylinkėse (El Palomar), prie neįprasto klimato ir prie dar labiau neįprastų darbų, gerokai susmugdė fiziškai ir ekonomiškai. Turėjau paimti ilgą pusmetį atostogų vienoje sanatorijoje Kordoboj. Išsikapsčiau. Iš jos išėjęs pradėjau ieškoti tinkamesnio darbo ir klimato, pačioje Kordoboje, Rosario, La Rioja, San Juan mieste ir provincijoje. Gana plačiai pažinau Argentiną.

1962 m. žiemą, viena kelių tiesimo bendrovė pasiūlė neblogą atlyginimą administracijoj, Neuquen provincijoje. Nuvykau, patiko ir pasilikau. Pats miestas turėjo 15.000 gyventojų, dabar turi 65 tūkst. Darbas buvo Piedra del Aguila ir Collen Cura apylinkėse.

O kada persikėlėte į Neuquen miestą?

—Ne į patį miestą, o į tolimesnį priemiestį. Jau anų 1962 m. lapkričio

mėn. nupirkau 6 ha. žemės. Tai buvo kupstynai ir kadagynai. Nuo 22 plento (Neuquen-Bariloche) tik geras šimtas metrų, bet tie hektarai atskirti geležinkelio linija ri pagrindiniu laistymo kanalu. Privažiavimas gana nepatogus, taigi, ir kaina buvo prieinama.

Visi kaimynai verčiasi sodininkyste. Ir mano iliuzijoje buvo toks projektas. Tačiau pūstynę paversti žydinčiu sodu reikia ir kapitalo, laiko (5-7 metai laukti vaisių), patyrimo ir geros fizinės sveikatos. Ir nė vieno iš tų dalykų

Juozas Mikalčius įkūręs Neuquen miesto priemiestį, kuris pavadintas "Barrio Mikalčius".

neturėjau.

1965 m. pasitraukiau iš tranybos, pastačiau pirmą namelį su patalpa krautuvei ir už paskutiniuosius bank-

notėlius atsivežiau prekių iš Bs. Aires. Pasitenkindamas mažu uždarbiu, galėjau pigiau parduoti žmonėms, negu apylinkės krautuvininkai. Aišku klientų netrūko.

Tuo laiku greitai pradėjo statyti tarptautinį Neuquen aerodromą. Pro mano namą padarė gerą kelią, tiltą per kanalą ir pervažą per geležinkelį (paso a nivel). Viskas pagerėjo, pradėjus parceliaciją, nesunku buvo sklypus parduoti. Jau buvo krautuve, darbovietės netoli - ūkiai, YPF naftos šaltiniai, vyno spaudyklos, statybos.

—Kiek apytikriai žmonių dabar gyvena tame Jūsų kaime ar miestely?

—Galima bažnytkaimiu vadinti. Turime parapijos salę, kurioje kas šeštadienį, atvykęs Neuquen katedros klebonas kun. Jesus Jarabo, atlaiko pamaldas, sutuokia, pakrikštija, katekizuoja vaikus. Šiame bažnytkaimy dabar gyvena apie 400 asmenų. Parduota apie 100 sklypų beveik visi apstatyti.

—O kas šiam bažnytkaimiui vardą paskyrė?

—Parceliacijos plane buvau pasiūlęs kitą vardą, bet ano meto Plottier valsčiaus burmistras (žemė randasi Plottier ribose, o kitoje pusėje gatvės jau Neuquen jurisdikcija) C. Reguero man pasakė savo ištarne: "Mes jau vadiname tą vietą Barrio Mikalčius ir taip paliksime". Ir taip paliko.

—Be pačių gyventojų, kokios institucijos randasi Jūsų bažnytkaimy?

1972 m. gruodžio 21 d. buvo at-

daryta pašto agentūra — estafetė, tiesioginiai priklausanti Centraliniam Neuquen paštui. Antspaude, po metų datos skaitlinės "22" — tai ir reiškia pašto distrikto numerį. Be to, yra visos reikalingiausios krautuovės, mėsinės, du kioskai, baldų dirbtuvė ir parduotuvė. Yra kur pavalgyti ir atsigerti. O kaimų reguliuotojo rolėje yra vartotojų kooperatyvas "La Primavera", prieš tris metus pradėjęs veiklą su 14 narių, dabar turintis apie pustučio šimto. Turime sporto klubą. Iš abiejų kaimo šonų yra dvi naujos pradžios mokyklos.

—Girdėjome, kad rengiatės ilgesnei kelionei. Paliekate savo įsteigtą bažnytkaimį?

—Bažnytkaimio gyvenimas jau eina įprasta vaga ir ritmu. Ir po truputį pirmyn. 1975-76 metų žiemą praleidau Europoje turistu. Dabar ten vykstu ilgesniam laikui. Likusius amžiaus metus norėčiau praleisti bet kokiose pareigose, bet kurioje vietoje, bet jau tarp lietuvių.

—Ačiū Jums už įdomią informaciją ir linkime stiprios sveikatos ir sėkmingos darbuotės.

♦ Jei savo širdyje palaikysi žaliuojančią šakelę - į ją atskris giedantis paukštis.

Kiniečių priežodis.

♦ Dangus nepadedą žmogui, kuris nenori dirbti.

Sofoklis.

LIETUVIŲ KALBA

(tąsa iš pr. Nr.)

Taigi, yra galvojama, kad ši indoeuropiečių prokalbė gal išsilaikė kaip viena kalba ligi, maždaug, 3000 metų pr. Kr. Tie žmonės — nors mes jų vardų nežinome, bet vadiname indoeuropiečiais — tada gyveno kur nors Europoje, nors tiksliai indoeuropiečių protėvynės neįmanoma nustatyti, ir kalbininkai apie tai ir dabar dar aščiau ginčijasi. Iš kur indoeuropiečių protėviai yra atkeliavę į Europą, kalbininkai nieko tikra negali pasakyti, tik viena dabar yra aišku: ne iš Indijos.

Nuo maždaug 2500 pr. Kr. prasideda indoeuropiečių prokalbės skilimas; pasidalijimas į atskiras kalbų grupes. Kitaip sakant, iš vadinamosios indoeuropiečių protėvynės kai kurios grupės pradeda pamažu atsiskirti ir keltis toliau.

Po to — maždaug 2500 pr. Kr. — 1000 pr. Kr. — baltų protėviai buvo apgyvenę gana didelius žemės plotus. Vėliau, kaip jau žinoma, baltų kalbų plotai buvo smarkiai sumažėję. Vakariniai baltai, arba prūsai, išmirė jau 18 amžiaus pradžioje, arba buvo suvokietinti. Jotvingiai buvo nukariauti ir sunaikinti slavų, daugiausia lenkų. Toli rytuose baltų galindai buvo suslavinti, surusinti ir sugudinti. Tokiu būdu ligi mūsų laikų išsilaikė tik dvi baltų kalbos ir dvi baltų tautos: latviai ir lietuviai. Kitos baltų kiltys, arba tautos: kuršiai, žemgaliai ir sėliai arba sulatvėjo arba tapo lietuviais.

Latvių ir lietuvių kalbos atsiskyrė apie 700-900 po Kr. Prieš tai jos yra buvusios, galima sakyti, tik tos pačios kalbos tarmės. Per tą tūkstantį atsiskyrimo metų lietuvių ir latvių kalbos pamažu tolo nuo viena kitos. Dabar jau lietuvis negali suprasti latviškai, o latvis nebesupranta lietuviškai, nors, kaip mes sakome, "pagauna vieną kitą atskirą žodį...".

2. LIETUVIŲ KALBOS GIMINYSTĖ SU KAI KURIOMIS KITOMIS IDE. KALBOMIS

a) Lietuvių kalba yra gimininga su visomis indoeuropiečių kalbų grupėmis bei kalbomis. Artimesnė ji yra toms kalboms, kurios išlaikė senoviškesnes formas.

b) Reikia atmesti teoriją, skelbiančią, kad kada nors yra buvusi bendra slavų ir baltų prokalbė. Abi šios prokalbės — slavų ir baltų — išsivystė atskirai ir savarankiškai. Tik vėliau, būdamos kaimynės, turėjo padaryti viena kitai tam tikros įtakos. Gramatiniai ir kiti panašumai yra paveldėti

iš indoeuropiečių prokalbės, nes abi grupės yra konservatyvios. O tam tikras skaičius slavų kalbų žodžių buvo paskolinti lietuvių kalbai, palyginti, vėlai, tik paskutiniaisiais šimtmečiais, ir tai jokios artimesnės giminytės — kilmės atžvilgių — negali įrodyti.

c) Yra pastebėta nemaža bendrybių tarp baltų ir germanų kalbų. Atrodo, kad pačioje pradžioje, tik atsiskyrus šioms dviem grupėms iš indoeuropiečių prokalbės, germanų ir baltų kalbos buvo daug artimesnės viena kitai, o slavai tuo metu gyveno daug arčiau ir turėjo daugiau santykių su indoiranėnais.

d) Lietuvių kalba turi bendrybių ir su senųjų indų kalba, populiariai žinoma sanskritu vardu, bet beveik visos šios bendrybės, arba panašumai, yra paveldėtos iš indoeuropiečių prokalbės. Yra tik tam tikras "romantiškas nesusipratimas" sakyti, kad sanskritas esąs beveik lietuvių kalbos motina. Sanskritas yra tik tam tikra prasme "motina" iš jos kilusioms dabartinėms šiaurės Indijos kalboms, tokioms kaip hindis, urdu, bengali, gudžarati ir t.t. Visoms kitoms indoeuropiečių kalboms sanskritu kalba, kaip graikų, kaip lotynų, yra tik sesuo.

e) Maždaug tą patį galima pasakyti ir apie lietuvių ir lotynų kalbos santykius: kadangi ir lotynų ir lietuvių kalbos yra labai konservatyvios, tai jos abi savo ruožtu, nepriklausomai viena nuo kitos, yra išsaugojusios arba "paveldėjusios" daug panašių bruožų, taip pat turi abi išlaikiusios kelis šimtus, o gal ir daugiau, labai panašių žodžių. Tik palyginkime:

Lotynų kalba	Lietuvių kalba	Pastaba.
unus, una	: vienas, viena	Tautinio atgimimo laikotarpio, lietuviai nurodydavo lietuvių kalbos artimumą lotynų kalbai, argumentuodami kad lietuviai turi seną kultūrą. Pvz.
duo, tres	: du, dvi; trys	Lot.: Tres viri iugum trahunt.
ignis	: ugnis	Liet.: Trys vyrai jungą traukia.
edere	: esti	
sedere	: sėdėti, ir t.t.	

f) Su ispanų kalba. Nors ir kilusi iš lotynų kalbos, ispanų kalba amžių bėgyje gerokai pasikeitė: ją veikė baskų, arabų, senųjų gotų ir kt. kalbų įtakos. Bet visvien daug panašumų galima pastebėti gramatinėse formose, net ir žodyne: **diana: dia; dievas - dios; lūpa: labio; barzda: barba** ir t.t. Tie ir daugelis kitų žodžių yra aiškiai giminingi, kilę iš panašių lotynų kalbos ir, lietuvių kalbos atžvilgiu, iš ide. prokalbės. Dar daugiau yra ispanų ir lietuvių kalboje tokių giminingų žodžių, kurių giminingumas iš paviršiaus jau nelengvai pastebimas. Pvz., iš indoeuropiečių prokalbės šaknų *LEUK-, *LOUK-, *LUK- šviesti, žibėti, būti šviesiam, būti šviesoje... yra kilę labai daug žodžių, tarp jų graikų leukos 'baltas', lietuvių laukas, lotynų lux 'šviesa', ispanų luz. Tokių pavyzdžių yra labai daug.

(daugiau sek. Nr.)

